

**teatr
rozbark**

Do krawędzi...

Anna Duda o zakończonym sezonie artystycznym 2023-2024 Teatru Rozbark.

Kolejny sezon artystyczny za nami. Tym razem szczególny, bo wchodząc w 2024 rok, rozpoczęliśmy obchody 10-lecia Teatru. 10 lat istnienia instytucji skłania do refleksji nad tożsamością miejsca i ludzi w nim pracujących. I choć w codziennej pracy teatralnej pozwalamy, by treści rodziły się w naturalnym – a więc nierzadko spontanicznym i pełnym zwrotów akcji – procesie doświadczania i obserwowania, w tym roku odczuwaliśmy szczególną potrzebę dookreślenia. Wyczekiwaliśmy, aż refleksje przybiorą konkretną postać, pojawi się rodzaj podsumowania dla ostatniej dekady. By zrozumieć dynamikę tego okresu, sięgnąć należy w przeszłość... do 2016 r., gdy po raz pierwszy w materiałach opisujących pracę Zespołu Teatru Rozbark, użyliśmy hasła „ciało industrialne”. Pisaliśmy wtedy:

„CIAŁO INDUSTRIALNE odnaleźć można w dwóch ząbających się procesach. **Nieustannym zderzaniu** – pęknięciach i przesunięciach między tym, co tradycyjne, bliskie, oswojone - przez co czasem transparentne i nieuświadomione - z tym, co może przynieść przyszłość – z marzeniem, tęsknotą, potrzebą. Nie bez powodu Śląsk kojarzony jest ze specyficzną aurą sentymentalizmu, przelamaną miejscami bezkompromisowym realizmem. Ta sama atmosfera zdaje się towarzyszyć klimatowi pracy z ciałem w naszym Teatrze. Drugi proces, czyli **nieustanna redefinicja** – z jednej strony nieunikniona, tak jak proces przekształcania się przestrzeni industrialnej w postindustrialną, budząca wiele ambiwalentnych uczuć i dojmujące poczucie przemijania. Z drugiej strony, redefinicja oznaczać może stworzenie miejsca na nowe – na spełnienie dawno skrywanych potrzeb, zbudowanie nowej, silnej tożsamości. Tu właśnie pobrzmiewa istotny element związany z energetyką spektakli BTTiRR. To odważna próba pokazania pęknięć w naszym postrzeganiu rzeczywistości i wydobywaniu nowych wizji funkcjonowania człowieka w przestrzeni dotkniętej permanentną zmianą. Pęknięcie to sprawia, że żadna konkretna forma taneczna nie ma za zadanie zdominować spektaklu. Ważniejsza jest energia, jaka powstaje na styku różnych, czasem nieprzystających do siebie, form ruchu. CIAŁO INDUSTRIALNE to ciało rozpadające się i przekuwające energię w ruch, wypełniony ciężkością i siłą wyrazu, intensywną pracą z ciężarem ciała oraz długotrwałymi i skomplikowanymi sekwencjami choreograficznymi. (...) Jest to więc zderzenie z tym, co zapisane głęboko w pamięci doświadczającego ciała, a tym, co jest jeszcze jego nieodkrytym potencjałem. (...).”

Ten sezon był szczególny, ponieważ rozpoczynał kolejną trzyletnią kadencję dyrektorską Anny Piotrowskiej i w koncepcji prowadzenia teatru wzmocnił się wątek zdefiniowania „ciała industrialnego”. To idea, która przez ostatnie lata scalała poszukiwania badawcze Anny Piotrowskiej wobec powiązań między tańcem, teatrem, a tą konkretną przestrzenią – Sceną Cechownia i Teatrem Rozbark, z jego bogatą przeszłością, historią, kontekstem społecznym, lokalną tożsamością. Różne wątki CIAŁA INDUSTRIALNEGO pojawiały się na przestrzeni ostatnich lat – narastały, tworzyły napięcia, oczekiwania, wywoływały nowe zaczyny dla projektów i działań. Nieustanne początki nie wiązały się z konkretną definicją, choć pulsowały intuicyjnie energetyką industrialnej cielesności. Idea ewoluowała, poddając kolejne tematy do badań. Tym razem, przekornie, jeden z nich przyszedł do nas dopiero na finał tego sezonu. „Księga Odpuszczenia” – bo w ten metaforyczny sposób chcemy nazwać mijający sezon - to moment, w którym pozwalamy CIAŁU INDUSTRIALNEMU „przemówić”. Jak pisze Anna Piotrowska:

„Najpierw musi przyjść odpuszczenie, swoiste rozliczenie z tym, czego się dokonało i w jakim jest się punkcie. Stąd idea oczyszczenia pola w działaniach skierowanych na

ODPUSZCZENIE w swoistym rozgrzeszeniu i akcie łaski dla swojego ciała. Swoisty powrót do domu. Wiele inspiracji do tych treści przyszło z wywodzącej się z Taoizmu nauki *wu wei* – jej istotą jest myśl, że zamiast siłować się z przeszkodami, lepiej zaakceptować fakt, że w życiu zazwyczaj jesteśmy bezsilni wobec nadchodzących wydarzeń. Stąd warto poddać się nurtowi i pozwolić mu unieść ciało i umysł. Stół jest stołem, stół nie wie, że jest stołem i nie wie z czego jest wykonany, a po prostu nim jest. Sztuka *wu wei*, tłumaczona jest jako 'niedziałanie' To zjawisko ma pomóc pogodzić się nam z tym, co nie jest od nas zależne. Nauka spokojnego przyglądania się temu, co nam się przydarza. *Wu wei* to robienie właściwych rzeczy we właściwym czasie. Taniec nosi znamiona tej sztuki, ponieważ odnosi się do tu i teraz. Istotna jest obecna chwila, nie wracanie do przeszłości, niewybieganie w przyszłość. Ważne, aby odrzucić myśli, że trzeba o coś ciągle walczyć, czymś się ciągle wykazywać czy coś umieć. Tej części książki będzie poświęcony proces, który zatytułowałam *UP2DE light | do krawędzi zachwytu.*"

To właśnie temu procesowi dedykowana była również w ostatnich tygodniach sezonu, sesja fotograficzna całego zespołu. Świetlistość ciała, rozmiękczenie jego ostrych konturów w delikatnym i miękkim świetle, podkreśla tylko nieskończony potencjał ciała do zmiany – zmiany konsystencji, nastroju, odczucia. Odpuszczenie to również wydobywanie z mrocznych i ciemnych obrazów industrialnych, piękna i liryzmu. Przyglądanie się wewnętrznej energii tancerzy, która te emocje ewokuje. Z ideą odpuszczenia, świetlistości i z tymi obrazami idziemy dalej. Pracują w nas i z pewnością zaowocują podjęciem kolejnych tropów. Kolejne dwa sezony, rozwijać będą ideę Ciała Industrialnego, przybierając formę dwóch następnych „rozdziałów”: Księgi Domysłu i Księgi Zamiaru. Razem tworzą tryptyk artystyczny zaproponowany przez Annę Piotrowską na kolejne lata zgodnie z jej koncepcją dyrektorską. Przyjrzymy się, jak jeszcze można będzie popchnąć wyobraźnię cielesną w nowe obszary, jak wydobywać zaskakujące potencjały ruchu, skłaniać do zauważenia. Mamy nadzieję, że badawczy charakter tych poszukiwań pokaże również rolę Teatru w budowaniu szerszych zmian społecznych, które dzieją się nieustannie wokół nas.

Co zatem odpuszczamy? Co pozostawiamy w serii przeżywanych w tym sezonie poszczególnych „tu i teraz”?

Kontynuowaliśmy grania naszych spektakli repertuarowych: *Bestie*, *Dziadowisko*, *Panny z Przyszłości*, *Fast Foot Fools*. Do tego zestawu dołączyły dwie nowe premiery: *ILLUMINATION* (25 lutego 2024 r.) w chor. Alexeya Torgunakova i *LATE LOVERS OF MOON SNOW* (25 maja 2024 r.) w reż. i chor. Anny Piotrowskiej. Pierwszą premierą pożegnaliśmy Alexeya Torgunakova – artystę związanego z Teatrem Rozbark od samego początku – który kontynuuje swoją drogę twórczą we Francji. Druga okazja była symbolicznym jubileuszem 10-lecia Teatru, pełnym podziękowań, wzruszeń, podsumowań, choć staraliśmy się go obchodzić każdego dnia tego sezonu.

Nasz Zespół, poza spektaklami stacjonarnymi, zaprezentował się również intensywnie poza siedzibą. Podróże, te dalekie i bliskie, wyznaczają też horyzont dla przyszłych wyzwań i eksploatacji produkcji. Dziękujemy Teatrowi Zawirowania, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie i MCK Bełchatów za ciepłe przyjęcie naszych *Bestii*, Festiwalowi Kalejdoskop z Białegostoku za regularne zaproszenia, tym razem spektaklu *Fast Foot Fools*, a także VÉNÉgy Fesztival na Węgrzech za gościnę spektaklu *Late Lovers of Moon Snow* (Színházi sátor). Wyjątkowym wydarzeniem była też niewątpliwie wizyta w Stambule. Na podstawie *Dziadowiska* w reż. i chor. Anny Piotrowskiej powstał spektakl *Darkness around dullness* z udziałem gościnnych tancerzy Butoh MMAC z Japonii – Hiroko

Hiruta, Mayumi Kon'no i Megumi Iwata (instrumentalistka KOTO) i opieką kuratorską Makoto Tange. Wydarzenie wspierał Konsulat Generalny RP w Stambule, Instytut Adama Mickiewicza, Urząd Miasta Bytom oraz ArtInstambul Fashane. Spektakl otwierał 10. edycję Asia – Europe Mediations Biennale w Stambule w 100. Rocznicę Powstania Państwa Tureckiego.

Bardziej lokalnie, w partnerstwie z Teatrem Korez i festiwalem Przystanek Śląsk wzięliśmy udział w spektaklu *Mianujom mnie Hanka*, natomiast na wystawie w CSW Kronika w Bytomiu „Krzycz, siostrzo krzycz!” zaprezentowaliśmy artystyczny tryptyk pt.: „Wszystko o moim krzyku!”, autorstwa Anny Piotrowskiej i Ewy Noras we współpracy z Aleksandrą Kępińską. W listopadzie odbyła się również kolejna odsłona naszego stałego cyklu działań pod szyldem Zjednoczone Stany Zmyślone - okazja do zobaczenia autorskich prac naszych Artystów i Artystek oraz zaproszonych gości (tym razem uczestników Solo Duo Festival): Jakub Dykta ((*un*)*forgettable*), Zuzanna Strugacz (*Have you Eva?*), Iga Włodarczyk i Zuzanna Strugacz (*moving lands*, chor. Jakub Mędrzycki), Alexey Torgunakov (*Śnienie*, premierowo), Julia Lewandowska (*Pandora. Mit o kobiecości*), Zofia Żwirblińska (*less me softly my dear octopus*). Odbył się też pokaz kinowy na Scenie Cechownia - cykl projektów filmowych zrealizowanych przez naszą ekipę artystyczną.

Zespół artystyczny Teatru Rozbark otrzymał nagrodę Muza 2023 (Nagroda Prezydenta Bytomia) w dziedzinie kultury. Jak zwykle z nagrodami w tym sezonie wychodzi zespół INTEGRA, zdobywając I miejsce w kategorii Bez Barrier (Dorośli) na festiwalu FARA Festiwal Amatorskiego Ruchu Artystycznego w Chorzowie za spektakl *Między nami*. Nie ominęły nas też nominacje do innych nagród – *Dziadowisko* otrzymało nominację do Klasyki Żywej, a Anna Piotrowska otrzymała nominację do nagrody teatralnej Złota Maską za choreografię i ruch sceniczny spektaklu *Bestie*. Dyrektor Teatru, wyjechała również na zaproszenie Ambasady Stanów Zjednoczonych i Konsulatu Generalnego Stanów Zjednoczonych w Krakowie na prestiżowy program realizowany przez Departament Stanu USA, International Visitor Leadership Program. Program miał na celu ułatwienie kontaktów z kluczowymi instytucjami partnerskimi w Stanach i lepsze zrozumienie specyfiki działań amerykańskiej kultury.

Zagraliśmy 65 przedstawień, w tym 11 spektakli dla szkół ze Śląska. 611 działań edukacyjnych sprawiło, że zawitało do nas 8169 młodych widzów na sali i 1956 na widowni. Do tego nasze stałe działania w ramach ferii zimowych i Lata w Teatrze.

Nie zabrakło też gości artystycznych. Wzięliśmy udział w programie NIMIT Sieć Scen Prezentacyjnych, dzięki czemu na Scenie Cechownia wystąpili gościnnie: Dominik Więcek ze spektaklem *Cafe Muller*, Fundacja Teatru Nowszego ze spektaklem *Blisko*, Teatr Tańca Zawierowania ze spektaklem *Opowiedz Nam o Przyszłości*, Artur Grabarczyk ze spektaklem *de.light* i Fundacja Performa ze spektaklem *Valeska, Valeska, Valeska*. Kontynuowaliśmy też współpracę z Akademią Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego, Wydziałem Teatru Tańca w Bytomiu – na deskach Teatru odbyła się premiera (oraz kolejne spektakle) dyplomu studentów i studentek IV roku *WORK ON IT!* w chor. Anny Krysiak i reż. Tomasza Cymermana. Nie odpuściliśmy również eXperymentalnej Sceny XS, dzięki czemu mogły się u nas zaprezentować prace twórców niezależnych z całej Polski. Podobny cel przyświecał też organizacji Solo Duo Dance Festival – mimo zawieszenia międzynarodowych wydarzeń,

zdecydowaliśmy się utrzymać polskie eliminacje, by dać przestrzeń do prezentacji małych form w różnorodnych stylach i odsłonach.

Ważną wizytą była obecność zespołu Alice in WonderBand, którego artyści – Ana Vrbaški i Marko Dinjaški – zrealizowali rezydencję w Teatrze, porywając tłumy młodych i dorosłych odbiorców z Bytomia w działania związane z *body percussion*, łącząc serbskie tradycje ludowe z akcentami śląskiego folkloru.

Końcówka sezonu przyniosła również pierwszą pełną edycję Cechy Tańca, czyli festiwalu badawczego, kuratorowanego przez Adama Kamińskiego, Annę Piotrowską i Annę Dudę, która jak zawsze wspierała nas przy intrygujących dyskusjach. Przez cztery dni mieliśmy okazję zobaczyć różnorodne prace polskich, białoruskich, ukraińskich i australijskich twórców. Dziękujemy za prezentacje spektakli *Ptasiek* (Andrei Kamarou, Palina Chapulianets), *Bez przeszkód* (Andrei Kamarou), Tati Lemasheva *depRESET*, *Ukochany kraj, umiłowany kraj* (Kolektyw Physical ArtHouse), *Pionowy świat* (Niezależna Manufaktura Taneczna z Wrocławia), instalacja performatywno-technologiczna *Free the dance* wg koncepcji Michał Osowskiego z udziałem Małgorzaty Haduch, Kyrillosa Alexandrova i Anny Piotrowskiej, jak i performans *15 minut sławy* (Małgorzata Haduch z udziałem gościnnych twórców) oraz *Grace* (Thomas Alfred Bradley). Jak również za muzyczne wrażenia i koncert zespołu Kwit oraz plastyczne inspiracje – Katarzynie Sokołowskiej - za jej cykl „Taniec, moja miłość”, prezentowany w przestrzeni Kawiarni.

Ten sezon wyjątkowo regularnie obfitował też w wydarzenia specjalne, skierowane do szerszego widza, zachęcając różne grupy do wspólnych spotkań w teatrze w mniej klasycznych formach. We współpracy z Urzędem Miasta Bytomia odbywały się Potańcówki w Teatrze dla seniorów i nie tylko! (projekt Międzypokoleniowe Tańczenie), synestezyjna i transowa Techno.Odczuwalnia dla bardziej eksperymentującej części widowni. Gościliśmy też Bytomski Kolektyw Śpiewaczy pod opieką Marleny Hermanowicz z koncertem pieśni, czy Galę Boksu. W nawiązaniu do gali, w końcu pojawił się też wymarzony przez Annę Piotrowską Ring Tańca, w którym na ringu bokserskim spotkali się w pojedynkach tancerze różnych stylów tańca.

Pozostałością poszukiwań w tym sezonie było również zrealizowanie projektu pięknego kalendarza, którego sesja zdjęciowa – portretująca naszych artystów i artystki – nawiązywała do figur śląskich Świętych, a jednocześnie przenosiła w magiczną przestrzeń kultowej bytomskiej Kolejki Wąskotorowej, w stylizacjach przygotowanych przez Ewę Noras, Annę Piotrowską i Hankę Zygmanską i w zdjęciach Jakuba Kabusa. Rozwija się też nadal Radio Rozbark i w ostatnim sezonie mogliśmy posłuchać wywiadów z naszymi artystkami i artystami.

I kiedy już myśleliśmy, że to koniec wrażeń...W czerwcu przyszła do nas informacja o tym, że będziemy kolejnym operatorem programu Przestrzenie Sztuki - Taniec. Narodowy Instytut Muzyki i Tańca powierzył środki, które pozwolą na rozbudowanie programu wydarzeń artystycznych i edukacyjnych, kolejne spotkania i oświadczenia...Odpuszczenie....Oddech...I dalej działamy.

Dziękujemy wszystkim Artystom i Artystkom, Widowni – tej wiernej, towarzyszącej nam przez 10 lat i tej nowej, zaglądającej coraz śmielej na naszą Scenę, wszystkim osobom pracującym w Teatrze i na rzecz Teatru. Dziękujemy i życzymy udanych wakacji!

Z radością ogłaszamy również, iż zamknięcie naszego sezonu to zarazem otwarcie długo wyczekiwanego miejsca kulinarnego, pod nazwą Cechownia Rozbark Kawa i Strawa. W imieniu właścicieli, zapraszamy serdecznie na kawę i strawę. Więcej o miejscu, znajdziecie na: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61561542466477>. Zapraszamy na doznania kulinarne, spotkanie w ramach Lata w Teatrze (w sierpniu), a we wrześniu na kolejny sezon artystyczny w roku jubileuszowym.